

Vývoj sociální práce v ČR

- Jako profesionální aktivita se formuje za první republiky, útlum po roce 1948
- Nové sociální problémy po roce 1989 – prostituce, bezdomovectví, uprchlíci, vězni po amnestii atd.
- Obnova vzdělávání sociálních pracovníků
- Profesionalizace sociální práce
- Deinstitucionalizace sociálních služeb
- Uvolnění hierarchických vztahů, oslabování kontroly
- Alternativy k ústavní péči
- Rozvoj sektoru nevládních organizací

Definice sociální práce

- Poskytování pomoci lidem v obtížných životních situacích se zaměřením na interakci mezi člověkem a jeho sociálním prostředím
- Podpora klientů při zvládnání jejich sociální situace
- Důraz na **jedinečnost** (specifický přístup) a **komplexnost** (řešení různých dimenzí) situace

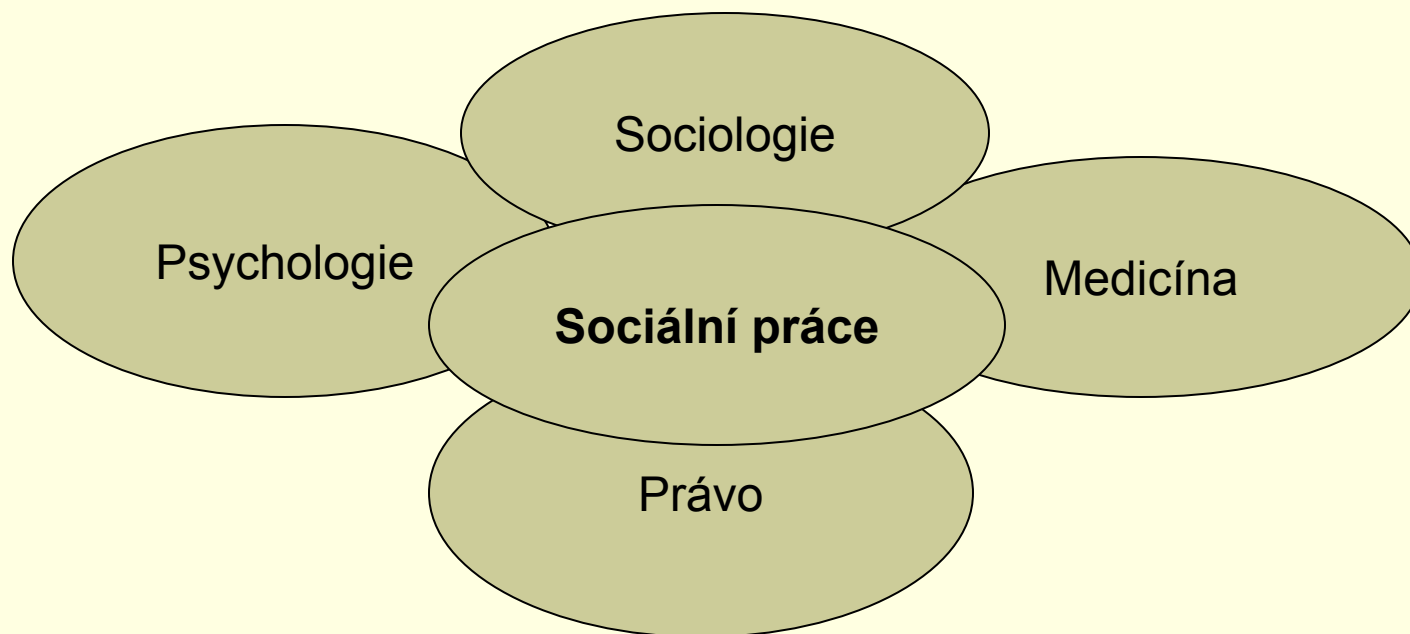
Charakteristiky sociální práce a pozice sociálního pracovníka

---

- Profesionální pomoc
- Pomoc x kontrola
- Definice pomoci
- Limity pomoci
- Opěrné body sociální práce a pozice sociálního pracovníka
- Osobnost jako nástroj vlastní disciplíny
- Navázání vztahu – empatie, vhled, zájem, respekt, komunikace, tvořivost, flexibilita, zkušenost, zralost (realita práce)

Vztah sociální práce k jiným oborům

Metody sociální práce

- Sociální práce s jednotlivcem – vztah mezi sociálním pracovníkem a klientem je založený na komunikaci tváří v tvář, řešení individuálních problémů (mikro praxe)
- Sociální práce se skupinou – skupina jako zdroj, který může řešit potíže v sociálním fungování jednotlivých osob (mezzo praxe)
- Komunitní sociální práce – zlepšení porozumění potřebám komunity, sociální změna (makro praxe)

Aktivity sociálních pracovníků

- Hodnocení potřeb a životních okolností klientů
- Poskytování nebo zprostředkování služeb
- Podpora při zvládnání problémů
- Hodnocení stupně a povahy ohrožení klienta
- Navrhování, realizace a hodnocení ochranných plánů
- Zajišťování posudků pro jednání soudů
- Zastupování a mediace
- Navrhování a realizace preventivních opatření

Role sociálního pracovníka

- Pečovatel , poskytovatel služeb
- Zprostředkovatel služeb
- Cvičitel sociální adaptace
- Poradce nebo terapeut
- Případový manažer
- Manažer pracovní náplně
- Personální manažer
- Administrátor
- Činitel soc. změn

Typy aktivit sociální práce

---

1. Aktivity zaměřené na problém (kurativní a rehabilitační)
2. Aktivity podporující rozvoj potenciálu klienta (rozvojové a vzdělávací)
3. Preventivní aktivity

Principy sociální práce

- **Medicínský model** – sociální pracovník jako „pozorovatel“, provádějící „vyšetření“ klienta a stanovující diagnózu a plán terapie, hierarchický vztah, jednostranná komunikace
- **Partnerský model** – symetrický vztah mezi pracovníkem a klientem, klient jako kompetentní a rovnocenný partner, který má zdroje k vyřešení svých problémů, pracovník respektuje klienta a jeho svobodné rozhodování a nabízí „pomoc ke svépomoci“

Trendy v sociální práci

- Krátkodobá práce s klientem
- Dohoda o spolupráci (ústní nebo písemná a oboustranně zavazující, odpovědnost a ochrana)
- Klient jako součást systému
- Spravedlnost a rovnost
- Spoluúčast
- Zplnomocnění

Etapy sociální práce

- Etapa sociální evidence – seznámení se klientem, jeho problémem, společenská závažnost, časová naléhavost.
- Etapa diagnostická – je zaměřena na zjišťování a hledání příčin problémů. Musíme stanovit sociální diagnózu (stanovení příčin, stanovuje se na základě rozhovoru s klientem nebo se členy rodiny, komunitou). Probírání životní dráhy klienta (minulost, dospívání – sociální anamnéza je součástí soc. diagnózy).
- Etapa navrhování řešení a plán sociální terapie – jde o plán konkrétní pomoci, Návrh řešení by měl obsahovat více variant řešení a seznámit je s klientem. Důležitá je spolupráce klienta, motivace, nechat klienta podílet se na situaci, nechat mu prostor pro rozhodování. Upozornění klienta na možné důsledky jeho nespolupráce. Sociální pracovník musí klienta přesvědčit o to, že má zájem na jeho situaci a nabízí mu pomoc.
- Etapa sociální terapie – úprava poměrů klienta formou konkrétní pomoci (konzultace, rozhovory, vyřízení dávky, odkaz na odborníka, rady). Nástrojem je osobní kontakt s klientem.
- Ověření situace. Je významná z hlediska prevence opakování sociálního problému. Hodnocení účinnosti sociální terapie, sociálních opatření, služeb, dávek.

Hodnoty v sociální práci

- Respektování svobodného rozhodování klientů
- Respektování důvěrnosti sdělených informací
- Dodržování profesionálních zásad :
  - zachování profesionální objektivity,
  - respekt vůči rozdílům mezi lidmi,
  - celostní přístup ke klientům a jejich důstojnosti
  - předávání funkčních dovedností klientům
  - průběžnost vyhodnocování a zodpovědnost vůči klientům

Dilemata sociálních pracovníků

- Požadavek organizace x osobní názor
- Požadavek organizace x požadavek veřejnosti
- Akutní pomoc x samostatnost
- Málo všem x hodně někomu
- Nemoc osobnosti x epizodní selhání
- Komplexní péče x přehlížení problému
- Neutralita x favoritismus
- Asymetrický vztah (kontrola a autorita) x dialog
- Materiální x nemateriální pomoc
- Zasáhnout x nezasáhnout (falešný poplach x nedbalost)